

Handläggare
Yohanna Fissihaie
Telefon: 08-508 28 907

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
MHN 2022-05-17, p. 7

Hälsoskyddstillsyn på skolor och förskolor 2021

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens rapport
2. Överlämna förvaltningens rapport till utbildningsförvaltningen, stadsdelarna Rinkeby-Kista, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Bromma, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, Södermalm och Hägersten-Älvsjö samt Skolfastigheter i Stockholm AB

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Monika Gerdhem
Avdelningschef

Sammanfattning

Riktad tillsyn är ett verktyg för att uppnå en sund miljö i alla skolor och förskolor, både inomhus och utomhus inom Stockholms stad. Tillsynen bedrivs på olika sätt, antingen som löpande tillsyn eller i projektform. Den löpande tillsynen sker genom återkommande inspektioner för att kontrollera kända problemområden. Fokus för denna tillsyn är ventilation, installationsbuller, skadliga kemikalier samt hygien och städning eftersom det är dessa delar som oftast brister. Förvaltningen kontrollerar även anmärkningar som erhållits vid föregående inspektion. Projektillsynen syftar till att kontrollera eller kartlägga avgränsade aktuella frågor.

Under 2021 har förvaltningen:

- Utfört löpande planerad tillsyn på förskolor och skolor
- Fortsatt projektet inom UV-skydd på förskolor
- Handlagt uppföljningsärenden

- Utfört radontillsyn
- Handlagt anmälningar av nya verksamheter
- Handlagt anmälningar om ändringar av befintliga verksamheter
- Samverkat med andra förvaltningar och kommunala bolag

Covid-19 påverkan på tillsynen

Tillsynen under året påverkades av pandemin. Av de planerade 376 inspektionerna kunde 345 utföras. Många ombokningar av inspektioner respektive inställda inspektioner på mycket kort varsel fick göras på grund av Covid-19. Under andra halvan av året förändrade förvaltningen sin inspektionsmetodik genom att dela upp inspektionerna i två delar. Genomgången av verksamheternas egenkontroll genomfördes digitalt istället för fysiskt. Den fysiska inspektionen av lokalerna inklusive bullermätningar och luftflödesmätningar mm genomfördes istället efter att verksamheten slutat för dagen.

Avseende handläggningen av uppföljningsärenden blev ledtiderna något längre då det förekom sjukdom och personalbortfall bland entreprenörer som utför de utredningar nämnden ställt krav på. Detta påverkade dock inte antalet avslutade ärenden under året.

Tillsynen på öppna förskolor som pausades under 2020 återupptogs under 2021.

Även tillsyn i samband med anmälan av ny verksamhet påverkades i viss mån av pandemin. En del inspektioner fick senareläggas och ledtiderna blev något längre som en direkt följd av covid-19.

Fysiska samverkansmöten med stadsdelarna och utbildningsförvaltningen bordlades på grund av rådande pandemisituation. Miljöförvaltningen planerar att dessa möten kan återupptas under 2022.

Resultat och slutsatser

Under 2021 har totalt 345 stycken inspektioner genomförts på skolor och förskolor. I detta antal ingår den ordinarie riktade tillsynen på förskolor och skolor som var 280 stycken, anmälan 42 stycken samt tillsyn på öppna förskolor 23 stycken. En stor andel av besökta verksamheter har haft sådana brister gällande främst buller och ventilation att förvaltningen bedömt att uppföljning krävs.

Under 2021 har miljöförvaltningen startat 25 uppföljningsärenden i samband med anmälan. Majoriteten av uppföljningsärendena avser bristfällig ventilation och buller från fasta installationer. Ett mindre

uppföljningsärenden avser fuktproblem och bristfälligt UV-skydd på förskolegårdar. Under året har 19 uppföljningsärenden kunnat avslutas. Det finns för närvarande 31 pågående uppföljningsärenden.

Inom den ordinarie riktade tillsynen har 55 procent (142 stycken) av besökta verksamheter haft sådana brister gällande främst buller och ventilation att förvaltningen bedömt att uppföljning krävs. Detta är en minskning med ca 17 % från föregående år.

Av 23 utförda inspektioner har 10 stycken öppna förskolor fått anmärkningar som kräver uppföljning (43 %) varav 5 stycken avser buller (22 %) och 2 stycken avser ventilation (13 %).

För vissa verksamheter har två stycken ärenden startats som har riktats mot respektive part som ansvarar för de olika brister som noterats på verksamheten. Beroende på bristens art är det verksamheten eller fastighetsägaren som ansvarar för att åtgärda bristen. Som huvudregel ansvarar fastighetsägaren för brister i fasta installationer i lokalerna och verksamheten ansvarar för övriga brister.

Under 2021 avslutades 170 stycken uppföljningsärenden totalt till följd av vidtagna åtgärder, vilket innebär att lika många verksamheter och mångfaldigt fler barn och ungdomar i Stockholm fått förbättrad inomhusmiljö i sin dagliga vistelsemiljö. Kostnaderna för åtgärderna har varierat från cirka tiotusen kronor upp till flera hundratusentals kronor. Förvaltningen driver i dagsläget ca 298 uppföljningsärenden.

De brister som följs upp särskilt är buller och bristfällig ventilation. Buller och höga ljudnivåer i skol- och förskolemiljö är sällan skadligt för hörseln men bullerexponeringen har betydelse för hälsan, livskvaliteten och inlärningen. Dålig luftkvalitet inomhus kan bland annat leda till besvär med ögon, näsa och hals samt astma och allergi. En bristfällig ventilation innebär även att emissioner från material i verksamheten inte ventileras bort. Därutöver ansamlas mer damm som kan innehålla kemikalier som ftalater och bromerade flamskyddsmedel. Många verksamhetsutövare saknar kunskap om ventilationen räcker till för det antal personer som vistas i lokalen eller om ljudnivån från ventilationen är för hög och utgör en hälsorisk.

Ventilationens kapacitet kan beräknas genom att ha uppgifter om luftflöden och kvadratmeterytor. Genom beräkningarna får man fram hur många personer som stadigvarande kan vistas i lokalerna och kan därmed planera sin verksamhet utefter det. 45 procent av de inspekterade skolor och förskolor under 2021 hade kännedom om ventilationens kapacitet. Detta är en förbättring från tidigare år då omkring 39 procent av inspekterade verksamheter haft en personbelastningskarta.

Genom den riktade tillsynen av skol- och förskolelokaler vet förvaltningen att 80 procent av alla verksamheter i Stockholm är radonmätta och har halter under 200 Bq/m³. Enligt strålskyddslagen är det fastighetsägaren som ska optimera strålskyddet genom att vidta åtgärder så att radonhalten hålls så låg som det är möjligt.

Slut

Bilaga

1. Årsrapport 2021, Hälsoskyddstillsyn på skolor och förskolor